Ellen ja P. E. Svinhufvud Siperiassa.

Svinhufvudin matkat Siperiasta kansallissankariksi

Martti Häikiö

Pehr Evind Svinhufvud (1861-1944) tuomari ja poliitikko

- Fil. kand. 1881, mol. oik.kand. 1886, varat. 1886
- Turun hovioikeuden ja lainvalmistelukunnan virkamies 1889-1903
- Asianajaja Helsingissä 1903-1906
- Heinolan ja Lappeen tuomiokunnan tuomari 1906-1914
- Karkotettu Siperiaan 1914-1917
- Prokuraattori 1917-1918
- Suomen vakuus oy:n pääjohtaja 1919-1920
- Ritariston ja aatelin valtiopäiväedustaja 1894, 1899-1906
- Kansanedustaja (nuorsuomalaiset) Mikkelin läänin vaalipiiri 1907 – 1908, Viipurin läänin itäinen vaalipiiri 1908-1917, (kokoomus) Uudenmaan läänin vaalipiiri 1930 – 1931
- Senaatin puheenjohtaja (pääministeri, valtionpäämies) 27.11.1917 - 27.5.1918
- Valtionhoitaja 18.5. - 12.12.1918
- Pääministeri 4.7.1930 - 18.2.1931
- Presidentti 1931-1937

Sotaharjoitukset Krasnoje Selo 1880-luku

- Svinhufvud osallistui kolmena kesänä yhteensä 90 (45+30+15) päivää kestäviin reserviläisharjoituksiin 1881-1883 Tuusulassa ja kävi myös leirillä Pietarin lähellä Krasnoje Selossa.

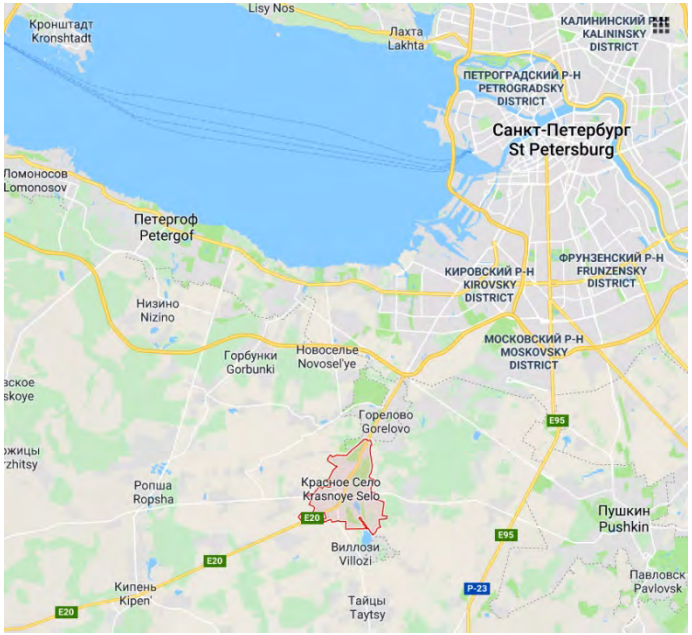

Martti Häikiö

Karkotettuja tapaamassa Novgorod 1904

- 1904 Kagaalin johtoon kuuluneet Theodor Homén, Ernst Estlander ja Emil Schybergson karkotettiin Venäjälle Novgorodiin. Kun syksyllä 1904 alkoi liikkua huhuja, että Novgorodin miehet – lähinnä Schybergson – olisivat ruvenneet puuhaamaan sovintoa venäläisten kanssa päästäkseen ulkomaille, lähetettiin Svinhufvud kagaalin puolesta ja sen kustannuksella ottamaan asiasta selvää ja rohkaisemaan mieliä.
- Svinhufvud matkusti syyskuussa patologisen anatomian professorin Alexander Homénin kanssa yöjunalla Pietariin, josta he jatkoivat yöjunalla Novgorodiin.
- Svinhufvud ja Alexander Homén totesivat huhut paikkansa pitämättömiksi ja parin päivän kuluttua palasivat Helsinkiin. ”Se oli kaikin puolin hyvin hauska matka,” muisteli Svinhufvud.

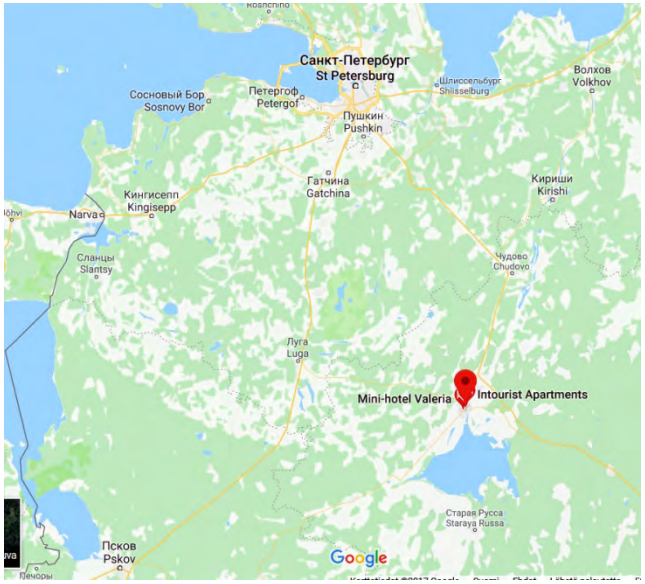

Tunnetuin oikeustaistelija

Svinhufvud eduskunnan puhemiehenä 23.5.1907 – 31.1.1913

Ensimmäinen yksikamarinen eduskunta Helsingin Palokunnantalossa toukokuussa 1907

Svinhufvudin Siperian karkotus 1914-1917

- 8-14.12.1914 Junamatka Tomskiin, josta kuvernööri karkotti hänet Tymskojeen (600 km pohjoiseen), jonne P. E. ja Ellen Svinhufvud saapuivat 22.12.1914-12.5.1915
- N. 19.5.1915-n. 17.3.1917 Kolyvan.
- Junamatka Pietariin jonne saapui 26.3.1917

Tymskojen ja Kolyvanin asema Suomeen nähden. Karttaan on merkitty myös tärkeimmät muut tekstissä mainitut paikat.

Erkki Räikkönen, Svinhufvudin kertomukset Siperiasta. Otava 1928, näköispainos 2007, uusi näköispainos 2014

Pietarissa 27.3.1917

- Svinhufvud kävi Hackzellin kanssa Suomen ministerivaltiosihteerin virastossa
- Kävivät tervehtimässä Venäjän väliaikaisen hallituksen oikeusministeriä Aleksandr Kerenskiä ja ulkoministeriä Pavel Miljukovia. Svinhufvud kiitti heitä Suomen oikeuksien palauttamisesta ja Kerenskiä omasta vapauttamisestaan.
- Illalla Pietarin suomalaiset järjestivät Svinhufvudille kahdensadan hengen juhlan Grand-hotellissa. Kiittäessään monista puheista Svinhufvud sanoi, että hän oli tehnyt vain tuomarin velvollisuutensa. Oikeuden horjumattomat ihanteet ovat aina päässeet lopulta voitolle ja siksi niiden puolesta kannattaa taistella silloinkin, kun mielivalta näyttää hetkeksi tallaavan kaiken oikeuden jalkoihinsa.

Svinhufvud palasi kansallissankarina Siperiasta Suomeen 28.3.1917

Itsenäisyyssenaatti 27.11.1917

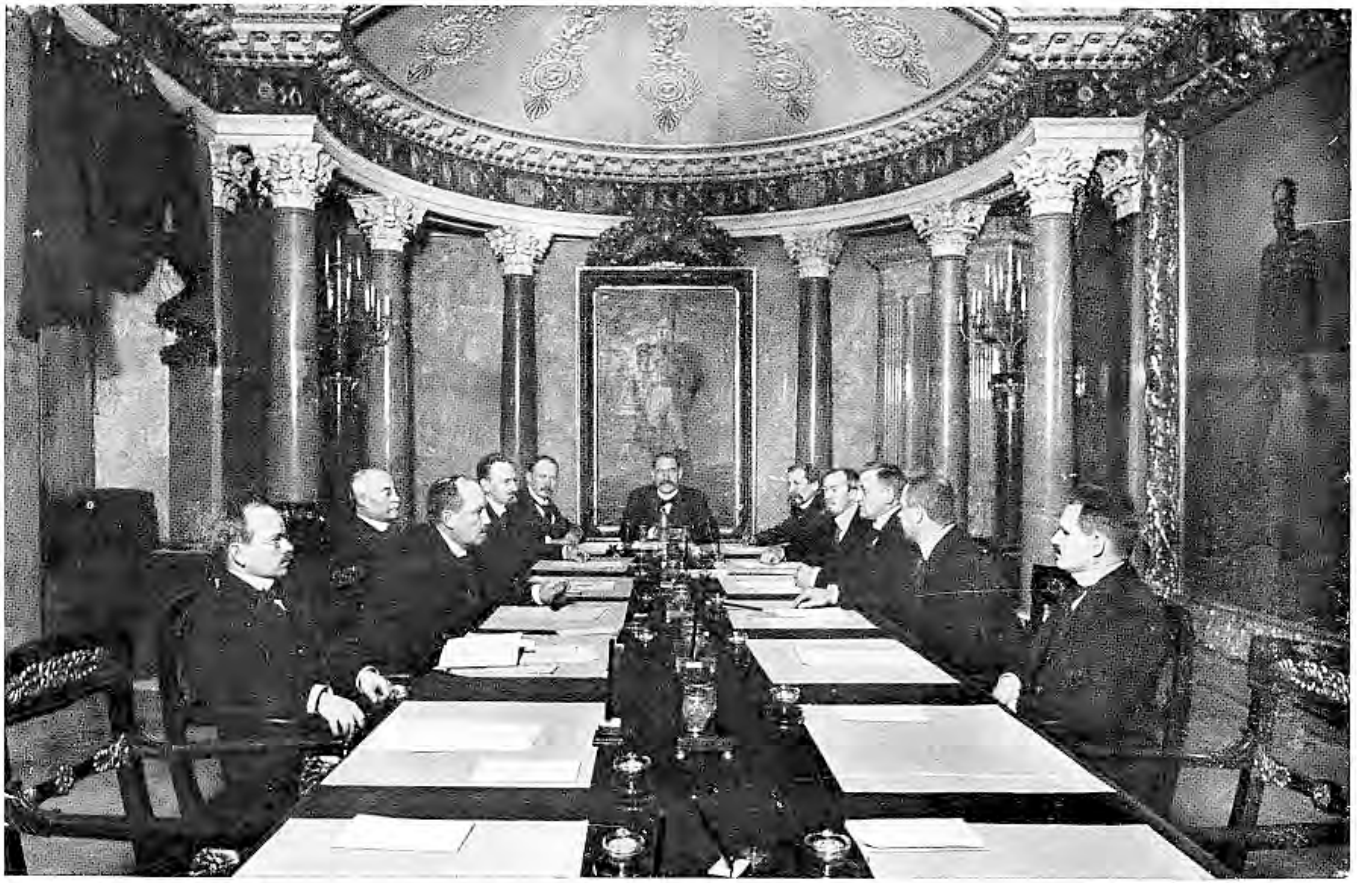

Itsenäisyyssenaatti täysistunnossa 1917.

Istumajärjestys vasemmalta oikealle: E. Y. Pehkonen, Juhani Arajärvi, Arthur Castrén, Jalmar Castrén, E. N. Setälä, P. E. Svinhufvud, Kyösti Kallio, Onni Talas, Heikki Renvall, Alexander Frey, O. W. Louhivuori.

Martti Häikiö

Pietari 29.12.1917-1.1.1918

- Yöjunalla Pietariin 30.12., tapaaminen kansankomissaarien neuvoston pääsihteerin kanssa
- 31.12. klo 15 Smolna
- Klo 21 uudelleen

Svinhufvud, Enckell, Idman ja Lenin 31.12.1917 Smolnassa. "Luottamus"-elokuva (1976)

- Vähän ennen puolta yötä Svinhufvud ja Lenin kättelivät
- Enckell esitteli Svinhufvudin Leninille ja molemmat purisivat toistensa käsiä.
- "Oletteko nyt tyytyväisiä?" Lenin kysyi.
- "Erittäin tyytyväisiä", vastasi Svinhufvud, joka muisteli myöhemmin:
- "Ryssää siinä puhuttiin ja ryssäksi vastattiin ja sanottiin bolševikeille vain suruttomat kiitokset erokirjeestä."

Neuvottelu venäläisten matruusien kanssa

Kretšet-laiva (ent. Polaris) 24-25.1.1918

Svinhufvudin hallitus ilman armeijaa, poliisia, rajavartiota

- Venäjä, Ruotsi ja Ranska tunnustivat Suomen itsenäisyyden 4.1.1918, Saksa 6.1., Eduskunta antoi senaatille 12.1.1918 valtuudet lujan järjestysvallan luomiseen;
- Tammikuussa 1918 Suomessa oli noin 75 000 venäläistä sotilasta
- Suojeluskuntia noin 400, joissa oli 38 000 jäsentä
- Sodan alussa punakaarteja 375, joissa 25 000–30 000 jäsentä (ase kädessä 90 000, enimmillään yht'aikaa taistelussa 76 500)

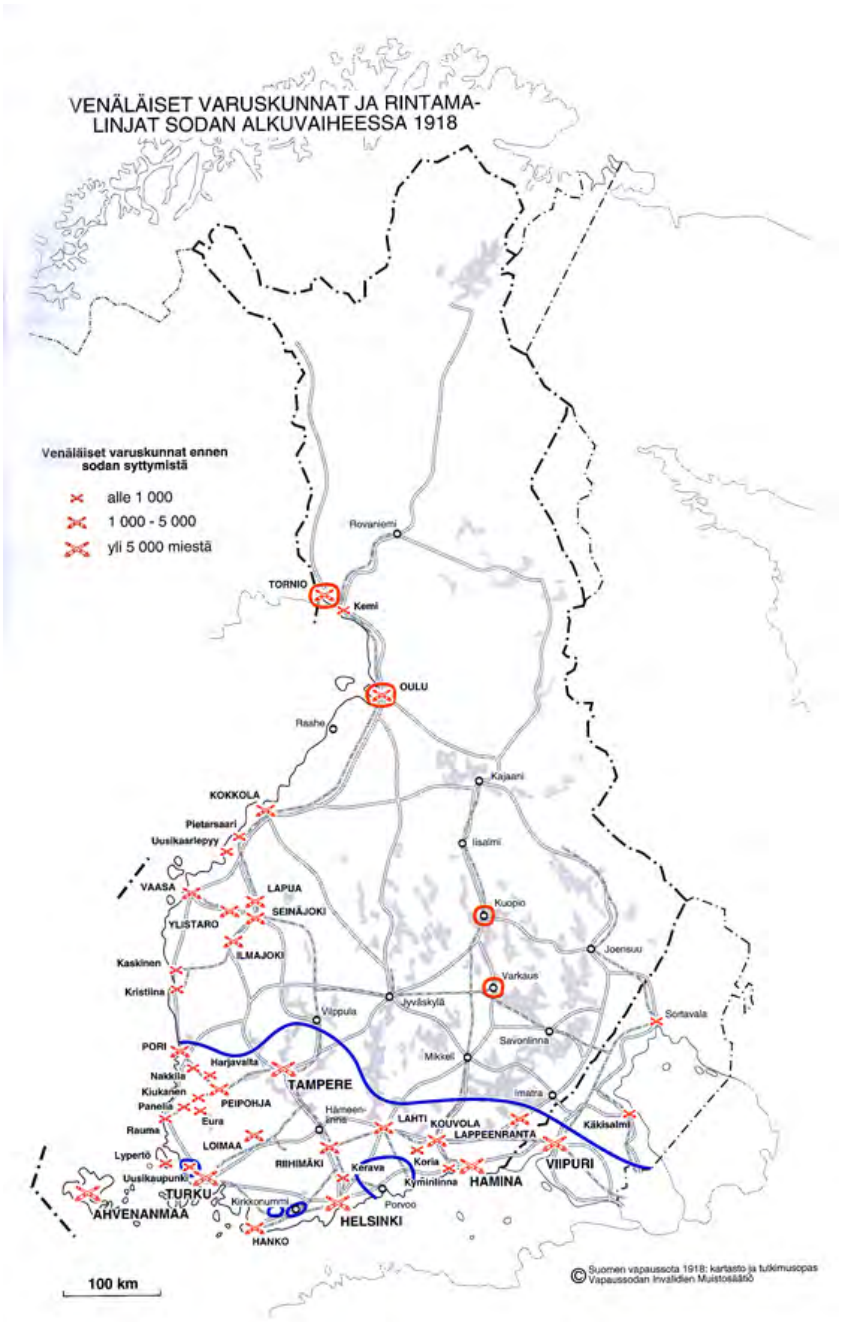

Martti Häikiö

Vallankumouspäätös 26.1.1918

- 16.11. poliittinen suurlakko, vallankumoushallitus, keskustan miehitys
- 16-18.12. Punakaartien edustajakokous Tampereella, Helsingin punakaarti sanoutui itsenäiseksi
- 19.1. SDP puolueneuvosto, vallankumous hylättiin 18-15
- 19-21.1. Viipurin kahakat

- 23.1. puolueneuvostossa ei päätöstä vallankumouksesta; laajennettu puoluetoimikunta
- 26.1. ratkaiseva askel: liikekannallepano yöllä klo 24, lykkäys 27.1. klo 22; aseita venäläisiltä

Kullervo Mannerin kapinahallitus ja P. E. Svinhufvudin laillinen hallitus

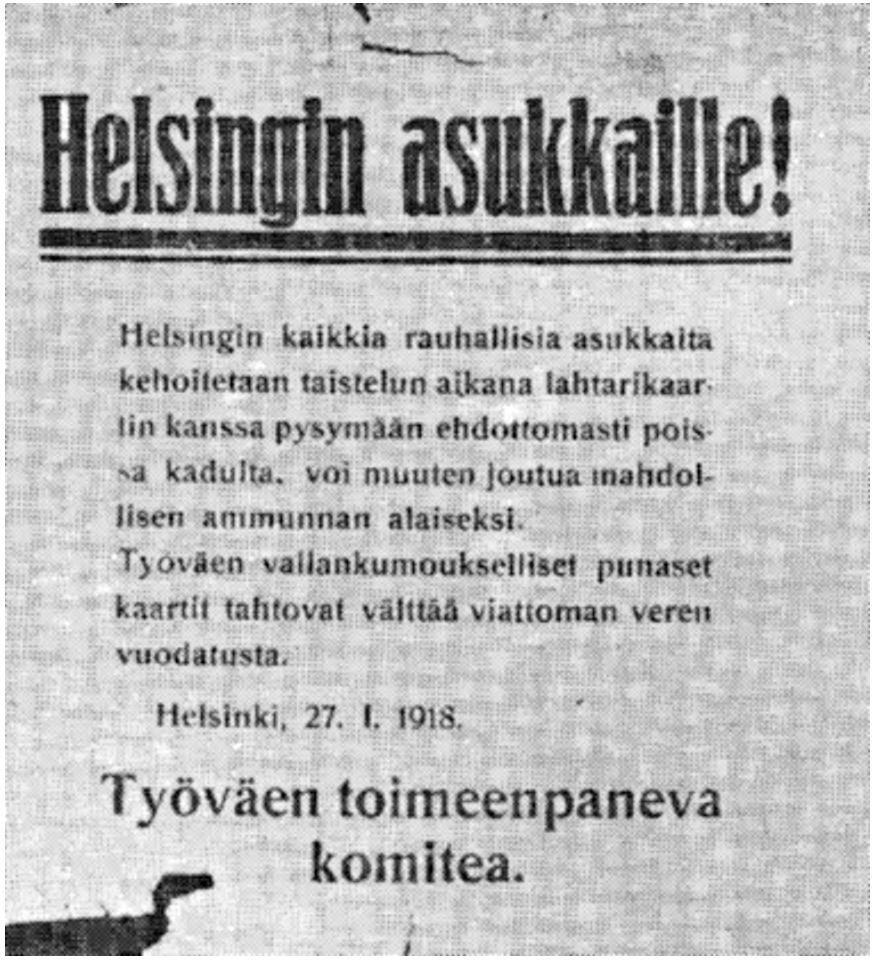

Helsingin asukkaille!

Helsingin kaikkia rauhallisia asukkaita kehoitetaan taistelun aikana lahtarikaartin kanssa pysymään ehdottomasti poissa kadulta, voi muuten joutua mahdollisen ammunnan alaiseksi.
Työväen vallankumoukselliset punaset kaartit tahtovat välttää viattoman veren vuodatusta.

Helsinki, 27. I. 1918.

Työväen toimeenpaneva komitea.

Martti Häikiö

Senaatin julistus 28.1.1918

Muutamien vallanhimoisten henkilöiden yllyttämänä on osa Suomen kansalaisia noussut, vieraisiin pistimiin ja voimiin nojaten, kapinaan Suomen Eduskuntaa ja sen asettamaa laillista Hallitusta vastaan, ehkäisten väkivallalla niiden toiminnan ja saattaen isänmaan äsken saavutetun vapauden vaaranalaiseksi. Maan hallitus on nähnyt olevansa pakoitettu ryhtymään kaikin käytettävissä olevin keinoin tekemään lopun tästä kavalluksesta. Siinä tarkoituksessa ovat ne järjestyskunnat, jotka Eduskunnan antamilla valtuuksilla on perustettu järjestystä maassa ylläpitämään, alistettu yhteisen johdon alaiseksi ja on Kenraali Mannerheim nimitetty niiden ylipäälliköksi. Hallitus käskee maan lainkuuliaista väestöä avustamaan Kenraali Mannerheimia ja hänen joukkojaan kaikella sillä, minkä hän katsoo tehtävänsä menestyksellistä suorittamista varten tarpeelliseksi.

P. E. SVINHUFVUD
ARTHUR CASTRÉN
KYÖSTI KALLIO
JALMAR CASTRÉN
O. V. LOUHIVUORI

Heikki Renvallin johtama Vaasan senaatti 29.1.-25.3.1918

- **Heikki Renvall**, pj, ulkoasiat, kauppa- ja teollisuus, kirkollis-opetus
- **Juhani Arajärvi**, valtiovarat, kulkulaitokset
- **Alexander Frey**, sisä-, oikeus- ja sotilasasiat
- **E. Y. Pehkonen**, maatalous, elintarvikkeet

- Vaasan lääninkonttori hoiti Suomen valtiokonttorin tehtäviä; postihallitus, tullihallitus; elintarvike-, merenkulku ja metsähallitus
- Eduskuntaa korvasi neuvottelukunta
- Suojeluskunnista hallituksen joukkoja
- Rajankäynti päämajaan epäselvä

Martti Häikiö

Senaattorit hengenvaarassa Säätytalolla 27. tammikuuta 1918

Martti Häikiö

Pääministeri Svinhufvudin ja senaattori J. Castrénin piileskely

Uudenmaankatu 3-5
26-27.1. Salaman toimisto
27-28.1. Vaivaishoidon tarkastajan toimisto
28.1.-5.2. Edith Runebergin asunto
Richard Sievers

5.2.-1.3. Bulevardi 14
Silmälääkäri Albert Nordman A III krs asunto 6
Professori Carl Hahl
Toimitusjohtaja Selim Rödlin Ab
Java Theaffär
Hammaslääkäri Ernst Vasenius

Martti Häikiö

Kallio, Talas, Louhivuori, A. Castrén, Setälä

Kyösti Kallio, maatalous

- 27-29.1.? Kammion sairaala
- 29.1.-4.2. Kotiteollisuusmuseo Et. Esplanadi 22
- 3.2.-12.4. opettajatar WalléenBulevardi 10

Onni Talas, oikeus

- 27-28.1. esittelijäsihteeri A. E. Rautavaara
- 28.1.-30.1.? Auroran sairaala
- 30.1.-12.4. Mehiläinen Huvilakatu

O. W. Louhivuori, sosiaali

- Svinhufvudin ja J. Castrénin kanssa
- Mehiläinen, Huvilakatu

Arthur Castrén, sisäasiat

- 27.1.-11.2.? Hannes Snellman Pohj. Esplanadi 37
- 11.2.-14.2.? Diakonissalaitos
- 14-15.2.? Kammion sairaalan vastaanottohuone
- 15.2.-12.4. insinööri Frosterus Töölönkatu 7

E. N. Setälä, kirkko ja opetus

- 28.1.-7.2.? Askolan maatilallaan
- 7-8.2. tuvan lattialla Skavarböle Vessölandet
- 8.2.-9.2. kalastajamökki Emsalö
- 9.2.- Haikon kartano
- 17.2.- Kulloon kartano, Calr Frankenheuser
- 7.4.-12.4. Dragsbyn kartano, Aina Standertskjöld; Helsinkiin 20.4.

Kansaned. Antti Mikkolan murha 1.2.1918

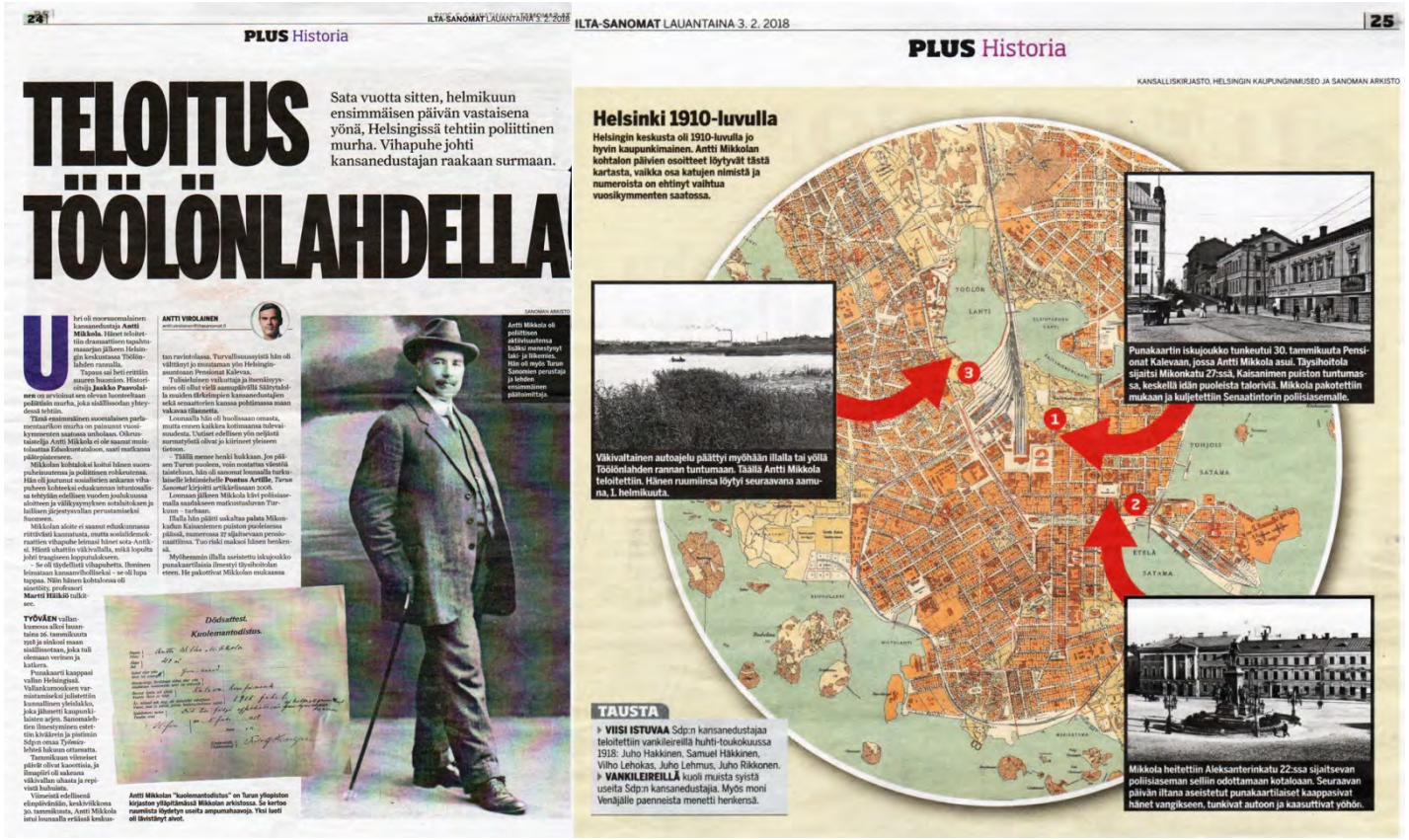

ILTA-SANOMAT LAUANTAINA 3. 2. 2018 24

PLUS Historia

TELOITUS TÖÖLÖNLAHDELLA

Sata vuotta sitten, helmikuun ensimmäisen päivän vastaisena yönä, Helsingissä tehtiin poliittinen murha. Vihapuhe johti kansanedustajan raakaan surmaan.

ANTTI VIROLAINEN

Uhri oli nuorsuomalainen kansanedustaja **Antti Mikkola**. Häntä tehtaitiin dramaattisen tapahtumaanjan jälkeen Helsingin keskustassa Töölönlahden rannalla.

Tapaus sai heti erittäin suuren huomion. Historioitsija **Jaakko Paavolainen** on arvioinut sen olevan luonteltaan poliittisin murha, joka sisällissodan yhteydessä tehtiin.

Tämä ensimmäinen suomalaisen parlamentaarikon murha on painunut vuosikymmenten saatossa unholaan. Oikeustaistelija Antti Mikkola ei ole saanut mitaloaitaa Eduskuntatalo, saati matkana päätepaisteeseen.

Mikkolan kohtalokkai lisitui hänen suoraputeisuutensa ja poliittinen rohkeutensa. Hän oli joutunut sosialistien aokaran vihapuheen kohteeksi eduskunnan istuntoaalisa tehtyään edellisen vuoden joulukuussa aloitteen ja välikysymyksen sotalitoksen ja hallitsen järjestysvallan *perustamiseksi* Suomeen.

Mikkolan aloite ei saanut eduskunnassa riittäviksi kannatusta, mutta sosialidemokraattien vihapuhe leimasi häneti sota-Antiksi. Hänti uhattiin väkivallalla, mikä lopulta johti traagiseen loppuratkaisuun.

– Se oli täydellistä vihapuhetta. Ihmisen leimataan kansanvihollikseai – se oli lupa tappaa. Niin hänen kohtalossa oli siinäkin, professori **Martti Häikiö** tulkitsee.

TYÖVÄEN vallankumous alkoi huuhtaina 16. tammikuuta 1918 ja sinkosi maan sisällissotaan, joka tali olemaan verinen ja katkera.

Punakaarti kaappasi vallan Helsingissä. Vallankumouksen varmistamiseksi julistettiin kunnallinen yleislakko, joka jähnetti kaupunkilisten arjen. Sanomalehtien ilmestyminen estettiin kivääreis ja pistimin Sdpn omaa Työmieslehteä lukuun ottamatta.

Tammikuun viimeiset päivät olivat kaottisia, ja ilmapiiri oli aakuna väkivallan uhasta ja repivistä huhuista.

Viimeistä edellisenä eläpäivänään, keskiviikkona 30. tammikuuta, Antti Mikkola istui lounailla eräässä keskustan ravintolassa. Turvallisuussyistä hän oli välttänyt jo muutaman yön Helsinginsaantoaan Pensionat Kalevaa.

Tulisieluinen valtuttaja ja itsenäisyysmies oli ollut vielä aamupäivällä Säätytalolla muiden tärkeimpien kansanedustajien sekä senaattorien kanssa pohtimassa maan vakavaa tilannetta.

Lounailla hän oli huolissaan omasta, mutta ennen kaikkea kotimaansa tulevaisuudesta. Tutiset edellisen yön neljästä surmatyöstä olivat jo kiirinnet yleiseen tietoon.

– Täällä menee henki hukkaan. Jos pääsen Turun puolem, voin nostattaa väestöä taistelsuun, hän oli sanonut lounailla tarkoitaselle lehtimiehelle **Pontus Artille**, *Turun Sanomat* kirjoitti artikkelissaan 2008.

Loimaan jälkeen Mikkola kävi poliisiasemalla saadakseen matkustusluvan Turkuun – turhaan.

Illalla hän päätsi uskaltaa palata Mikonkadun Kaisaniemen puiston puolelessa pääsää, numerossa 27 sijaitsevaan perusomaittiinsa. Tuo riski maksoi hänen henkensä.

Myöhemmin illalla asetsetu iskujoukko punakaartilaisia ilmestyi tlyshuoneen eteen. He pakottivat Mikkolan mukaansa

Antti Mikkolan "kuolemantodistus" on Turun yliopiston kirjaston yliopistoksi Mikkolan arkistossa. Se kertoo nausiista löydetyn useita ampumahaavoja. Yksi luoti oli lävistänyt aivot.

Antti Mikkola oli poliittisen aktiivisuutensa lisäksi menstyvyt laki- ja lilkeinen. Hän oli myös Turun Sanomien perustaja ja lehden ensimmäinen päätoimittaja.

SANOMAN ARKISTO

ILTA-SANOMAT LAUANTAINA 3. 2. 2018 25

PLUS Historia

KANSALLISKIRJASTO, HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO JA SANOMAN ARKISTO

Helsinki 1910-luvulla

Helsingin keskusta oli 1910-luvulla jo hyvin kaupunkimainen. Antti Mikkolan kohtalon päivien osoitteet löytyvät tästä kartasta, vaikka osa katujen nimistä ja numeroista on ehtinyt vaihtua vuosikymmenten saatossa.

Väkivaltainen autoajelu päättyi myöhään illalla tai yöllä Töölönlahden rannan tuntumaan. Täälä Antti Mikkola teloitettiin. Hänen ruumiinsa löytyi seuraavana aamuna, 1. helmikuuta.

Punakaartin iskujoukko tunkeutui 30. tammikuuta Pensionat Kalevaan, jossa Antti Mikkola asui. Täysihoitola sijaitsi Mikonkatu 27:ssä, Kaisaniemen puiston tuntumassa, keskellä idän puoleista talorivlä. Mikkola pakotettiin mukaan ja kuljetettiin Senaatintorin poliisiasemalle.

Mikkola heitettiin Aleksanterinkatu 22:ssa sijaitsevan poliisiaseman sellliin odottamaan kotaloaan. Seuraavan päivän iltana asesitetut punakaartilaiset kaappasivat hänet vangikseen. tunkivat autoon ja kaasuttivat yöhön.

TAUSTA

- **VIISI ISTUVAA** Sdp:n kansanedustajaa teloitettiin vankileireillä huhti-toukokuussa 1918: Juho Hakkinen, Samuel Häkkinen, Vilho Lehokas, Juho Lehmus, Juho Rikkonen.
- **VANKILEIREILLÄ** kuoli muista syistä useita Sdp:n kansanedustajia. Myös moni Venäjälle paenneista menetti henkensä.

Antti Mikkola oli asianajaja, Turun Sanomien perustaja ja ensimmäinen päätoimittaja sekä nuorsuomalainen kansanedustaja 1907–1908, 1909–1910 ja 1917–1918. Teki aloitteen ja välikysymyksen eduskunnassa järjestysvallan perustamisesta. Sosialistit leimasivat Mikkolan "Sota-Antiksi". Lainsuojaton, "Licence to kill"

Martti Häikiö

”Insinööri Petterssonin” lentomatka 5.2.1918

- Lähtö Uudenmaankatu 3-5 edestä, PES naamioitu, viikset lyhennetty, silmälasit, sanomalehtiä takin alla, pakkasrasvaa ja konjakkipullo
- ”Insinööri Pettersson” Nobelin Bakun laitoksilta halusi lentää kun lupasi lahjoittaa autonrenkaan lentoasemalle
- Klo 14 lähtö Uudenmaank. 3-5, avoauto jossa Yrjö Roos, kaksi bolševikkimatruusia
- Etelä-Espaa Smolnan ohi, Unioninkatua Senaatintorille, Pitkällesillalle, Viertotietä
- Odottelua, koska lentäjä Väinö Mikkola kuulusteluihin epäiltynä aseiden toimittamisesta, valmistelut kestivät vielä ½ tuntia

Ahtauden takia PES riisui turkin, istuin murtui hänen allaan

- Kone nousi ilmaan, tavoitteena Jyväskylä. Kulosaaren yläpuolella puolessa kilometrissä Mikkola käänsi kohti pohjoista, Svinhufvud otti ryypyn ja huusi Roosin korvaan: ”Eläköön Suomi!”
- Moottori sammui, kone teki pakkolaskun vajaan kilometrin päähän lähtöpaikasta
- Mikkola pidätettiin ½ tunniksi, Svinhufvud söi Mannerheimille menossa olleen sifferipaperin
- Paluumatkalla autoon mukaan neljä matruusia ja yksi suomalainen punaisella liinalla varustettu työmies, nämä etupenkillä, jäivät pois Rautatientorin jälkeen
- Siirtyi Bulevardi 14:ään, esiintyi ”herra Carlssonina”
- PES matkan järjestäneelle Eino Suolahdelle: ”Muista nyt, etten minä enää ikinä nouse noihin ryssien koneisiin”

Pako jäänmurtaja Tarmolla 3.3.1918

2-3.3. Pankinjohtaja Anders Wiksten,
Kruunuvuorenkatu 7

Martti Häikiö

Saksan ja Venäjän rauhansopimus Brest-Litovsk 3.3.1918

Venäjä menetti sopimuksen mukaan

- 26 % väestöstä, yli 1/3 kaupunkiväestöstä
- 37 % maataloustuotannosta
- 28 % teollisuusyrityksistä
- 26 % rautateistä
- ¾ hiili- ja rautakaivoksista
- Armeijan ja laivaston demobilisaatio
- Velkojen maksuvelvoite
- Saksalle erityisasema taloudessa; Venäjästä Saksan ”siirtomaa”

Tallinna-Berliini-Tukholma-Haaparanta-Vaasa 3-24.3.1918

- 3.3. Tallinna
- 6.3. Ermes, Valga, Post-Stackleln
- 8.3. Ramotzk, Riika
- 17.3. Berliinistä Sassnitz, Trelleborg, Malmö

Berliinissä 10-16.3.1918

- 10.3. Saapui Berliiniin
- 12.3. Tapasi marsalkka Paul von Hindenburgin, kenraali Rüdiger von der Goltzin
- 16.3. kuultavana Saksan valtiopäivillä

№ 130 Morgen-Ausgabe — Berlin — Dienstag, 12. März 1918

Vossische Zeitung

Königlich privilegirte Berlinische Zeitung von Staats- und gelehrten Sachen

Schriftleitung: Berlin SW 68, Lochstraße 22-26

Der Präsident der finnischen Regierung in Berlin.

Svinhufvuds Flucht.

Verhältniswahlen.

Ruotsissa 17-23.3.1918

- 20.3. Tukholma pääministeri Edén
- Svinhufvud kuningas Kustaa V:lle Ahvenanmaasta:
- ”Det är en sak, som vi kan göra upp vid ett glas punsch!”
- 23.3. Haaparanta
- Tornio
- 24.3. Vaasa

Saksan kolme interventiota: Ahvenanmaa 4.3., Hanko 4.4., Loviisa 7.4.

Rüdiger von der Goltz ja Mannerheim Mikkelissä.

Saksalaisten maihinnousu Eckerön postitalon rannassa.

Suomen kolme hallitusta huhtikuussa 1918

- P. E. Svinhufvudin johtama senaatti Vaasassa 25.3.-4.5.1918
- Kyösti Kallion (15.-20.4.) ja E. N. Setälän (20.4.-6.5.) johtama senaatti Helsingissä
- Kullervo Mannerin johtama kansanvaltuuskunta Viipurissa
- Von der Goltzin johtama saksalaisvalta Etelä-Suomessa

Vaasan senaatti. Vasemmalta Eero Yrjö Pehkonen, Juhani Arajärvi, Jalmar Castrén, P. E. Svinhufvud, Heikki Renvall ja Alexander Frey. Kuva: Museovirasto.

Itsenäisyys toteutettu

Svinhufvudin johtama Vaasan senaatti ja Setälän johtama Helsingin senaatti yhdistyivät Helsingissä 4.5.1918

Hallitus oli vasta nyt ’Herra omassa talossaan’:

- Venäläinen sotaväki karkotettu
- Kapina kukistettu
- Senaatti yhdistynyt

Tynkäeduskunta 15.5.1918-31.3.1919

- Ei uusia vaaleja, vain yksi sosialidemokraatti laskettiin eduskuntaan (Matti Paasivuori)
- 18.5.1918 Svinhufvudista **korkeimman vallan haltia**
- 27.5. J. K. Paasikivi pääministeriksi, Otto Stenroth ulkoministeriksi, Wilhelm Thesleff sotaministeriksi
- 28.5.1918 Siniristi **Suomen lipuksi**
- 31.5.1918 Valtiorikosoikeudet ja valtiorikosylioikeus; 75 000 tuomiota; Vankileireillä kuoli lähes 12 000 henkeä, yhteensä väkivaltaisesti 37 000

Siniristi Suomen lipuksi 28.5.1918

- Eduskunta vahvisti siniristilipun Suomen valtiolipuksi 28. toukokuuta 1918.
- Kruunu siitä poistettiin myöhemmin

Valtioneuvoston 1920 vahvistama leijonavaakuna

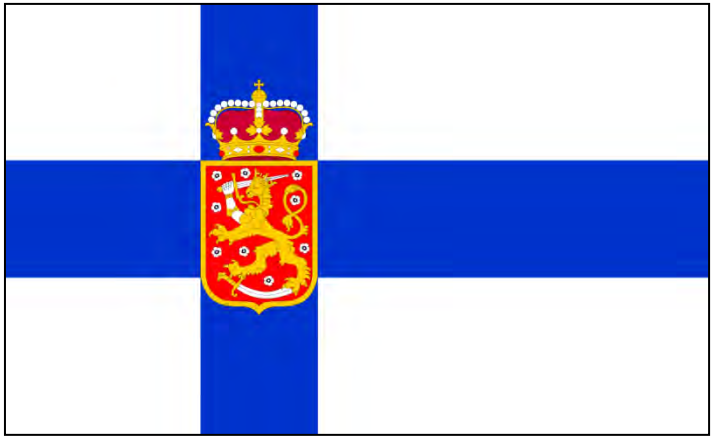

Martti Häikiö

Valtiorikosoikeudet 1918

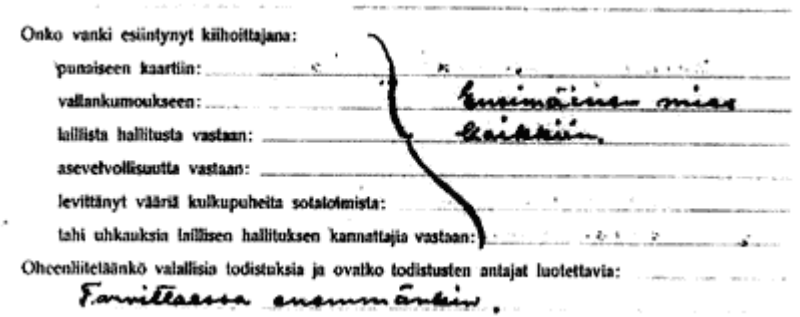
Onko vanki esiintynyt kiihoittajana:
punaiseen kaartiin:
vallankumoukseen:
laillista hallitusta vastaan:
asevelvollisuutta vastaan:
levittänyt väärä kulkupuheita sotatoimista:
tahi uhkauksia laillisen hallituksen kannattajia vastaan:
Ohcenliiteläänkö valallisia todistuksia ja ovatko todistusten antajat luotettavia:

Adolf Koivunen, Tampere

- 140 oikeusistuinta, asetettiin 31.5.1918
- 5 jäsentä: lainoppinut puheenjohtaja, yksi lainoppinut jäsen, yksi upseerijäsen ja kaksi maallikkojäsentä
- Valtiorikosylioikeus
- **75 575 tapausta, tuomioita 67 788**
- Avunannosta valtiopetokseen tuomittiin 55 663 henkilöä
- Valtiopetoksesta 6 441 henkilöä
- Rikoksesta eli ryöstöstä tuomion sai 1 961 henkilöä. Ryöstöiksi katsottiin punakaartilaisten suorittamat takavarikoinnit.
- **Kuolemanrangaistuksia annettiin 555 eli 0,8 prosenttia tuomioista. täytäntöön 113** (?)
- Yleisin tuomio oli 2–3 vuotta kuritushuonetta, jonka sai 46,5 prosenttia tuomituista. Yhteensä tuomion sai ehdollisena 88 prosenttia tuomituista.

Martti Häikiö

Vuoden 1918 sodan sotasurmat

Kuolintapa	Mannerin kannattajat	Svinhufvudin kannattajat	Muut	**Yhteensä**
Kaatunut	5 199	3 414	790	**9 403**
Teloitettu, ammuttu, murhattu	7 370	1 424	926	**9 720**
Kuollut vankileireillä	**11 652**	4	1 790	**13 446**
Kuollut vankileireiltä vapauduttuaan	607	-	6	**613**
Kadonnut	1 767	46	380	**2 193**
Muut kuolintavat	443	291	531	**1 265**
Kaikki yhteensä	**27 038**	**5 179**	**4 423**	**36 640**

Martti Häikiö

Svinhufvud presidenttinä 1931-1936

Presidentti P. E. Svinhufvud Kuopion ampumaradalla 25.8.1934. Kuva Tuttu Jänis.

Mäntsälän kapinan kukistaminen

Presidentti Svinhufvud 2.3.1932 radiossa:

"Suojeluskuntalaitos tulee kärsimään vastaisuudessa arvaamattomia vaurioita, jos osa suojeluskuntalaisista nyt unohtaa valansa ja ryhtyy taisteluun yhteiskuntajärjestystä vastaan, jota he ovat vannoneet henkeen ja vereen asti puolustavansa."

”Kun nyt olen omalla vastuullani, kenestäkään riippumatta, ottanut vastatakseni rauhan palauttamisesta maahan, kohdistuu jokainen salahanke tästä lähtien paitsi laillista järjestystä, myöskin minua vastaan henkilökohtaisesti, joka itse olen suojeluskuntalaisten riveissä marssinut yhteiskuntarauhan ylläpitäjänä.”

Martti Häikiö

Kotkaniemi - Svinhufvudin ja Suomen itsenäistymisen museo, Luumäki

Svinhufvudien koti Kotkaniemi Luumäellä Kivijärven rannalla. Svinhufvudit asuivat siellä 1908-1944. Senaatti kunnosti Kotkaniemen talon ja puutarhan, Kotkaniemi-säätiö ylläpitää. Kotimuseon avajaiset 18.5.2018. Kahvila, kokoustilat "Siperia" ja "Käräjätupa"
Oikealta Kari-Paavo Kokki, Leena Svinhufvud ja Maritta Pohls.

www.kotkaniemi.fi